

HÄNDELSER SOM FICK GOTLAND ATT LYFTA - DEL 1 AV 5

Bara goda minnen i ny serie

"Händelser som skakade Sverige" brukar aftonpressen berätta om, inte minst i läsvärda satsningar under sommaren.

Och sådana finns förstås, händelser som skakar om oss och som vi aldrig glömmet var vi var när vi nåddes av nyheten.

Men det finns så mycket annat också, så många skeenden som för oss samman, som får oss att le mot varandra och känna samhörighet.

Därför vänder vi på begreppen i en liten serie artiklar i Gotlands Tidningar. Vi kallar den "Händelser som fick Gotland att lyfta", dess fem delar kommer att publiceras med ojäma mellanrum den närmste tiden.

Stort och smått blandas, allt med den gemensamma nämnaren att det varit något för gotlänningarna att samlas kring och vara lite stolta över.

Vi lämnar det negativa den här gången, inga katastrofer, inga olyckor eller bakslag. Vi hade kunnat skriva om stora nedläggningar, om olyckor, bränder eller annat som fått oss att gråta och känna sorg.

Men i den här lilla serien väljer vi några goda hågkomster.

I första delen blir det speedway. Jag har inga personliga minnen från de tidiga VM-kvalen, de på 50-talet, då var jag inte ens född.

Men jag minns 70-talets speedwayboom, även då lockades folk i massor till arenorna igen, själv såg jag alla Njudungarnas matcher på Vetlanda motorstadion.

Även på den tiden var det VM-kval i Visby den första maj. Det var så långt bort så det kunde lika gärna vara Sovjet, så kände den lille pojken som var jag. Jag minns jag lusläste resultaten på tidningarnas sportsidor.

Än i dag lever minnet kvar av de tidiga speedwayfesterna kvar här på ön, det har jag förstätt.

Det är dem vi minns i första artikeln i serien "Händelser som fick Gotland att lyfta".

Magnus Ihreskog

FOLKFEST. VM-kvalen i speedway började på 50-talet och fortsatte ända in på 70-talet. Bilden från 1974, i ledning Benga Jansson, Smederna, före Åke Andersson, Dackarna, Lars-Åke Andersson, Njudungarna och Benny Ekberg, Filbyterna. Foton från Gotlands Tidningars arkiv

✌ Tusentals gick till Galgberget på 1 maj

VISBY

Första maj var speedway-dagen. Då vallfärdade tiotusentals gotlänningar till tävlingarna på Galgberget.

Speedwaysporten har en snart 70-årig historia på Gotland, från de första jordbanelämnarna på A 7:s område vid Länna på 1940-talet, till den nyss invigda knattebanan vid Hejdeby.

Men det är vid den nu nedlagda banan på Galgberget de största publikfesterna stådat.

För oj, oj, oj så mycket folk som såg Ove Fundin, varg-Olle Nygren, Sören Sjosten och giganten framför andra, Christer Löfqvist, släpa sina vänsterben där.

Under många år var första maj synonymt med VM-kval-

”Det var en massa farbröder i svart som åkte omkring där ute.

Kurre Johansson

tävlingar på Galgberget, vars bana invigdes nämnda datum 1951.

Till den tävlingen kom 10 000 åskådare, en sjättedel av hela Gotlands befolkning. Även senare, ända in på 70-talet, vallfärdade folk till ovalen för att se landets främsta förare och känna den söta doften av metanol, ett av de främsta vårtecknen.

Kurre Johansson var mångårig lagledare för Bysarna under 80- och 90-talet.

– Det var tradition. Man demonstrerade på förmiddagen och sen var det speedway på eftermiddagen. Så var det bara, säger han.

Han minns hur han som liten knatte hängde med sin morfar till speedwaybanan på första maj:

– Det var massor av folk och farbröder i svart som åkte omkring där ute, minns han.

På den tiden, innan serielaget Bysarna bildades till säsongen 1967, var det bara en tävling om året på Gotland.

– Vi hade ju Fritz Löfqvist som satt speedwayen på kartan här på Gotland. Och när hela svenska eliten kom en gång om året så gick folk dit, antingen de var motorintresserade eller inte.

Som mest kom runt 12 000 personer på ett VM-kval. Det är helt obegripliga siffror, funderar Kurre Johansson:

– Hade vi tusen pers på en match med Bysarna var vi glada för det. Men det var annat då, på 50- och 60-talet. Man skulle bara till Galgberget!

Som allra bäst var Bysarna under 70- och 80-talen, med SM-guld vid fyra tillfällen: 1971, 1972, 1974 och 1988. Entusiasterna minns än i dag odödliga namn som Torbjörn Harrysson, Tony Olsson, Dennis Löfqvist och omtyckta utlandsproffs som Tomas Topinka och Ronnie Corey.

I många år har speed-

MINNS. Kurre Johansson minns när han gick på speedway med morfar.

GIGANT. Christer Löfqvist är en av Bysarnas främsta, han gick bort i sjukdom 1978.

waysporten fört en tynande tillvaro på Gotland, men nu anas ett visst framtidshopp i och med den nybyggda banan i Hejdeby.

Många minns ännu metanoldoftan på den nu gräsbevuxna anläggningen på Galgberget och de många giganter som där grenslat sina Jawa-drivna stålhästar.

Den 15 augusti 2007 var den sagan all. Då kördes sista tävlingen på en klassisk arena.

Magnus Ihreskog
magnus.ihreskog@gotlandstidningar.se
0498-202400

PREMIÄR

● 1967 ställde Bysarna för första gången upp i serie-sammanhang.

● De här körde i bysvästen det året: Alf Nyhlén, Torbjörn Karlsson, Ove Södergren, Bertil Wahlberg, Bengt "Jeppe" Olsson och Christer Löfqvist.

● Under de första åren var speedway en angelägenhet som fick hela Gotland på fötter.